

Силабус курсу Проблематика медіадискурсу

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 06 Журналістика
Спеціальність: 061 Журналістика
Освітньо-професійна програма «Журналістика»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 3 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: українська

Керівники курсу

к.н. із соціал. комунікацій, викл. **Решетуша Тетяна Василівна**

Контактна інформація rewetyhatv@erl.tnpu.edu.ua

к.н. із соціал. комунікацій, викл. **Драган-Іванець Наталія Василівна**

Контактна інформація dragan_ivanets@ukr.net

Опис дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни передбачає засвоєння комплексу теоретичних і практичних знань, умінь і навичок, необхідних майбутнім журналістам для усвідомлення найважливіших проблемах сучасності, розвитку критичного мислення, усвідомленні причинно-наслідкових зв'язків в царині політики та соціального життя.

Завдання навчальної дисципліни – оволодіти основними категоріями та поняттєвим апаратом сучасного медіадискурсу, ознайомитися з пріоритетними темами соціальної та політичної журналістики; розглянути джерела й методи збору суспільно-значущої інформації в рамках досліджуваних тем; виробити у студентів уміння працювати з доказами та аргументами в журналістиці; навчити їх використовувати теоретичні знання на практиці; розвивати толерантне ставлення до інших, здатність чути чужу думку, розуміти плюралізм ідей, їх відносність; розширити загальний гуманітарний світогляд майбутніх журналістів.

Структура курсу передбачає послідовне вивчення двох модулів – «Політична проблематика сучасного медіадискурсу» та «Соціальна проблематика сучасного медіадискурсу».

Перший – для ознайомлення студентів із основами політичної системи суспільства, місце та роллю ЗМІ в ній, залежністю медіа від політичної ситуації в сучасному суспільстві. Другий сприяє формуванню у студентів уявлення про суть поняття «соціальна журналістика», його складові, зосереджує увагу на специфіці висвітлення у медіа актуальних соціальних проблем сьогодення.

Зміст дисципліни «Проблемний зріз медіадискурсу» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері журналістики, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	МОДУЛЬ I. ПОЛІТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОГО МЕДІАДИСКУРСУ	
	Тема 1. Політична система суспільства	Знати суть поняття «політична система суспільства», структуру політичної системи та її основні компоненти; розуміти політичну організацію суспільства: держава, політичні інститути, партії та громадські організації, що займаються політичною діяльністю.
	Тема 2. Політична проблематика у ЗМІ	Вміти аналізувати політичні комунікації як спосіб впливу на суспільство; політичну журналістику в інформаційному просторі; місце медіа в політичній системі; роль та значення ЗМІ від конкретної політичної ситуації в демократичному суспільстві.
	Тема 3. Місце і роль журналістських матеріалів у сучасному медіадискурсі	Вміти проаналізувати політичну тематику на шпальтах конкретної газети, ТБ, інтернет-, радіо; систематизувати матеріали з погляду професійної довершеності; різноманітності жанрів, особливості стилю та манери викладу фактологічного матеріалу, авторство, тематику, дотримання етичних норм тощо; презентувати роботу газетними вирізками, відео- та аудіозаписами та скріншотами.
	МОДУЛЬ II. СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОГО МЕДІАДИСКУРСУ	
	Тема 1. Поняття соціальної проблеми і соціальної проблематики в сучасному медіадискурсі	Знати визначення понять «соціальна журналістика», «соціальна проблема», «соціальна проблематика», володіти варіативністю підходів до них, рівні функціонування соціальних проблем, головні принципи відбору соціальних проблем на публічних аренах; вирізняти типологічні особливості соціальної журналістики, дотримуватися правил журналістської етики, усвідомлювати теорію соціальної відповідальності в інформаційному просторі сучасного медіадискурсу; володіти творчими прийомами й методами, найбільш актуальні для висвітлення соціальної проблематики; розуміти функції преси у висвітленні тих чи інших соціальних проблем.
	Тема 2. Особливості роботи з джерелами при висвітленні соціальних проблем	Знати провідні вітчизняні й міжнародні законодавчі документи, які стосуються окремих соціальних проблем, та головні напрямки державної політики щодо відповідних соціальних проблем; володіти методологією збору суспільно-значущої інформації; уміти укладати систему потенційних джерел інформації для висвітлення соціально важливих проблем, могли обґрунтувати вибір пріоритетних методів збору такої інформації; уміти скласти офіційний запит на отримання відповідної

		інформації; послуговуватися практичними рекомендаціями щодо вживання термінологічної бази під час спілкування журналістів з представниками різних соціально вразливих груп населення; застосовувати отримані теоретичні знання в конкретній журналістській діяльності.
	Тема 3. Соціальні проблеми в українському суспільстві та їх висвітлення в сучасному медіадискурсі	Знати пріоритетні теми соціальної журналістики та специфіку жанрової палітри найпоширеніших інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних жанрів у рамках соціальної журналістики; мати навички викласти ту чи іншу інформацію у відповідному жанрі, залежно від мети матеріалу, його функцій, об'єкта, способу відображення дійсності тощо; володіти прийомами інтерв'ювання представників окремих соціально вразливих груп; використовувати навички створення різних за формою й технологіями створення журналістських матеріалів, спираючись на їх можливості у поданні соціально-значимої інформації; уміти виявляти найпоширеніші соціальні стереотипи в сучасних українських журналістських матеріалах.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 02	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 05	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ФК 03	Здатність формувати інформаційний контент у сфері економіки, права, культури та мистецтва, соціальних питань, міжнародних відносин та інших видів діяльності
ПРН 14	Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
ПРН 20	Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел

	інформації у сфері відображення економіки, права, політики, культури та мистецтва, соціальних питань, міжнародних відносин та інших видів діяльності
ПРН 23	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері журналістики.

Літературні джерела

1. Вайшенберг З. *Новинна журналістика* : навчальний посібник. К. : Академія української преси, Цент вільної преси, 2004. 262 с.
2. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. *Гендер для медій*: Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей /За ред. Марії Маєрчик, Ольги Плахотнік, Галини Ярманової. К. : Критика, 2013. 220 с.
4. Голуб О. П. *Медіакомпас: путівник професійного журналіста*. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ "Софія-А", 2016. 184 с
5. Громадська журналістика та відповідальні соціальні медіа: посібник для активістів НГО, суспільних журналістів/ [Микола Орлов, Володимир Торбіч, Олександр Поліщук, Андрій Сільченко, Анастасія Ушинська], Рівне : Овід, 2012. 68 с.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004-
7. Конструктивна журналістика. URL: <http://construct.uacrisis.org/>
8. Лаврик О. В. *Соціальна проблематика газетних виступів: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика»*. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 72 с.
9. *Медіа та права дитини* : посібник для журналістів. К. : МГО «Інтеньюз-Україна», 2009. 66 с.. URL: <https://bit.ly/2RvVACM>
10. *Медіакомунікації та соціальні проблеми*: збірка навчально-методичних матеріалів і наукових статей в трьох частинах. Частина перша / упор., ред. К. С. Шендеровського ; Київ. нац. ун-т; Ін-т журналістики. К., 2012. 288 с.
11. *Права дитини* : посібник для журналістів / Упор. Зоринна О'Доннелл. К.: Компас. 117 с.
12. *Права людини та мас-медіа в Україні*: Збірник конспектів лекцій / За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018.
13. Шендеровський К.С. *Інституціоналізація комунікацій у сфері вирішення соціальних проблем* :дис. ... канд. наук із соц. ком. : 27.00.01 "Теорія та історія соціальних комунікацій" / К.С. Шендеровський ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2013. 245 с.
14. Ukrainian Helsinki Human Rights Union. URL: <http://old.helsinki.org.ua/index.php>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль I (теми 1-3) усне опитування, завдання, проект	50
Модуль II (теми 1-3) усне опитування, завдання, проект	50

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Електронне навчання в системі MODLE